

SPIS TREŚCI :

Wprowadzenie 9

Wykaz najważniejszych skrótów 11

1. Ogólne zasady wykonywania szczepień ochronnych – *Ewa Bernatowska* 13

Odstępy między szczepieniami 14

 Wydłużone odstępy między szczepieniami 14

 Zbyt krótkie odstępy czasu 14

 Zalecane odstępy między szczepieniami 15

Jednoczesne stosowanie kilku szczepionek 16

Szczepionki skojarzone 16

Proponowane odstępy czasowe między podaniem preparatów zawierających przeciwciała a szczepieniami przeciwko odrze i ospie wietrznej

(ACIP-MMWR 2006, 55, RR-15 oraz AAP 2009) 17

Szczepienia po przebytych zakażeniach 19

Realizacja szczepień ochronnych u dzieci w okresie stosowania immunoterapii 20

Szczepionki różnych producentów 20

Dobór igły do wkłuć podskórnych i domięśniowych 21

Ruchy antyszczepionkowe 23

2. Obowiązkowe szczepienia ochronne – *Ewa Bernatowska, Bożena Mikołuc* 25

Program Szczepień Ochronnych – szczepienia obowiązkowe na 2015 rok 25

Szczepienie przeciwko gruźlicy 25

 Gruźlica w Polsce 25

 Ochronne działanie szczepień 25

 Bezpieczeństwo szczepień 27

 Szczepienia obowiązkowe przeciwko gruźlicy 27

Szczepienie przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B 27

 Zakażenie wirusem typu B w Polsce 27

 Ochronne działanie szczepień 27

 Bezpieczeństwo szczepień 28

 Szczepionki 28

Szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi 28

 Zachorowania na błonicę, tężec i krztusiec w Polsce 28

 Ochronne działanie szczepień 29

 Bezpieczeństwo szczepień 29

 Szczepionki 29

Szczepienia przeciwko *Haemophilus influenzae* typu b 30

 Zapadalność na inwazyjną chorobę wywołaną bakterią *Haemophilus influenzae* typu b 30

 Ochronne działanie szczepień 30

 Bezpieczeństwo szczepień 30

 Szczepionki 30

Szczepienia przeciwko poliomyelitis 30

 Zapadalność na nagminne porażenie dziecięce (choroba Heinego-Medina) 30

 Ochronne działanie szczepień 31

 Bezpieczeństwo szczepień 31

 Szczepionki 31

Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce 31

 Zachorowania na odrę, świnkę i różyczkę w Polsce 31

 Ochronne działanie szczepień 32

 Bezpieczeństwo szczepień 32

 Szczepionki 32

Szczepienia obowiązkowe osób narażonych w sposób szczególny na zakażenia 33

 Szczepienia przeciwko pneumokokom w grupach ryzyka 35

 Szczepienia przeciwko ospie wietrznej w grupach ryzyka 37

 Szczepienia obowiązkowe przeciwko WZW typu B 38

3. Zalecane szczepienia ochronne dla niemowląt, dzieci, młodzieży i dorosłych – *Anna Nitka, Paweł Grzesiowski* 39

Wybrane szczepienia zalecane w aktualnym Programie Szczepień Ochronnych w Polsce 41

 Szczepienie zalecane przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (WZW typu B) 41

 Szczepienia zalecane przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi 43

 Szczepienia zalecane przeciw poliomyelitis 46

 Szczepienia zalecane przeciwko *Haemophilus influenzae* typu b. 48

 Szczepienie przeciwko pneumokokom 49

 Szczepienia przeciwko meningokokom 53

 Szczepienia przeciwko ospie wietrznej 56

Szczepienie przeciwko rotawirusom 58
Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A (WZW typu A) 59
Szczepienia przeciwko grypie 61
Szczepienia przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu 63
Szczepienia przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) 64
Szczepienia zalecane dla kobiet przed planowaną ciążą, w czasie ciąży i po porodzie

66

Szczepienia przed planowaną ciążą 66
Szczepienia w czasie ciąży 66
Szczepienia po porodzie 66

4. Niepożądane odczyny poszczepienne. Bezpieczeństwo szczepień – Ewa Bernatowska 69

Niepożądane odczyny po szczepieniu BCG u dzieci zdrowych oraz u dzieci z obniżoną odpornością 69

Niepożądane odczyny po szczepieniu DTP 70

Reakcje alergiczne związane z antygenami białka kurzego 73

Bezpieczeństwo szczepień przeciwko grypie 74

Szczepionki przeciw grypie a powikłania neurologiczne 74

Szczepienia przeciwko grypie u kobiet w ciąży 74

Bezpieczeństwo szczepień przeciwko grypie pandemicznej A/H1N1 74

Szczepienie przeciwko ospie wietrznej 75

Szczepienie przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego 75

Bezpieczeństwo szczepionek rotawirusowych 75

Bezpieczeństwo szczepionki przeciwko żółtej gorączce 75

Aspekty bezpieczeństwa szczepień w programie eradykacji poliomyelitis na świecie 76

Szczepienia u dzieci z zaburzoną odpornością 76

Szczepionki żywe 76

Szczepionki inaktywowane 77

Wpływ leczenia steroidami na odpowiedź poszczepienną 78

Miejscowe leczenie steroidami 78

Wysokie dawki steroidów niebędące przeciwwskazaniem do szczepień przeciwko ospie wietrznej i innymi żywymi szczepionkami 78

Wysokie dawki steroidów i inne rodzaje leczenia immunosupresyjnego będące okresowym przeciwwskazaniem do szczepień przeciwko ospie

wietrznej i innymi żywymi szczepionkami 78

Tiomersal w szczepionkach dziecięcych 79

Szczepienia a autyzm 80

Choroby autoimmunizacyjne 80

Gdzie szukać bieżących informacji o bezpieczeństwie szczepień 82

5. Jak rozmawiać z rodzicami o szczepieniach. Rola lekarza i pielęgniarki w podstawowej opiece zdrowotnej – Anna Wiśniewska 87

6. Aktualny stan prawny szczepień ochronnych w Polsce – Paweł Grzesiowski, Anna Nitka 95

Organizacja szczepień ochronnych w świetle obowiązujących przepisów 95

Zasady monitorowania bezpieczeństwa szczepień ochronnych 97

Aktualny Program Szczepień Ochronnych 98

7. Pytania do eksperta – Ewa Bernatowska, Paweł Grzesiowski 101

Szczepienia przeciwko gruźlicy 101

Szczepienia przeciwko pneumokokom 104

Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B 105

Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce 107

Szczepienia przeciwko rotawirusom 109

Szczepienia przeciwko tężcowi i błonicy 110

Szczepienia przeciwko ospie wietrznej 111

Inne szczepienia 112

Zasady wykonywania szczepień ochronnych 113

Szczepienia u chorych z zaawansowaną chorobą nowotworową 114

Załączniki 117

Formularz oceny ryzyka szczepienia ochronnego 117

Oświadczenie świadomej odmowy szczepienia ochronnego 118

Skierowanie na specjalistyczne badanie lekarskie 119

Formularz zgłoszenia niepożądanego odczynu po szczepieniu BCG (przeciw gruźlicy) 120
Formularz zgłoszenia niepożądanego odczynu po szczepieniu innym niż BCG 124
Program Szczepień Ochronnych na rok 2015 128
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych 154
 Zaświadczenie o przeprowadzonym lekarskim badaniu kwalifikacyjnym 158
Karta uodpornienia 159
Książeczka szczepień 161
Sprawozdanie z przeprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych wg informacji zawartych w kartach uodpornienia 163
Sprawozdanie z przeprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych wg ilości wykorzystanych szczepionek 164
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2012 r. w sprawie wykazu rodzajów czynności zawodowych oraz zalecanych szczepień ochronnych wymaganych u pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy lub podwładnych podejmujących pracę, zatrudnionych lub wyznaczonych do wykonywania tych czynności 165